

Vlaams
Parlement

ingediend op **1631** (2017-2018) – Nr. 1
19 juni 2018 (2017-2018)

Voorstel van decreet

van Katrien Schryvers, Peter Wouters, Lionel Bajart,
Miranda Van Eetvelde, Joris Poschet en Herman Wynants

houdende de erkennings- en bemiddelingscommissie
voor slachtoffers van historisch misbruik

TOELICHTING

I. Algemene toelichting*Achtergrond*

Naar aanleiding van berichten over steunfiguren die zich in het verleden in jeugd- en onderwijsinstellingen grensoverschrijdend hebben gedragen, besliste Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Jo Vandeurzen in mei 2013 tot de installatie van een expertenpanel historisch misbruik. Het panel kreeg als opdracht na te gaan welke aanpak maximaal bijdraagt tot de erkenning en verwerking van het leed dat slachtoffers van historisch misbruik hebben ervaren.

Na toelichting van de resultaten van dat expertenpanel, keurde het Vlaams Parlement op 2 april 2014 een voorstel van resolutie goed¹. Daarbij werd onder meer de oprichting van een onafhankelijke raad gevraagd, waarbij de slachtoffers die daaraan behoefte hebben, terechtkunnen.

De functies van de raad werden als volgt omschreven:

- a) slachtoffers op verhaal laten komen via een persoonlijk, individueel gesprek;
- b) slachtoffers in contact brengen met lotgenoten;
- c) slachtoffers de mogelijkheid bieden personen en instanties die het geweld hebben veroorzaakt, te ontmoeten;
- d) op verzoek van slachtoffers bemiddelen met instituties waarbij historisch geweld zich manifesteerde;
- e) slachtoffers informeren en ondersteunen op weg naar hulpverlening;
- f) slachtoffers informeren en ondersteunen op weg naar justitie.

Ter uitvoering van die resolutie richtte de Vlaamse Gemeenschap een tijdelijke erkennings- en bemiddelingscommissie op voor slachtoffers van historisch geweld en misbruik in jeugd- en onderwijsinstellingen in Vlaanderen. Die commissie ging van start op 1 december 2014.

In navolging van die tijdelijke commissie en met de bedoeling om gevolg te geven aan de aanbevelingen van de leden ervan, zijn de indieners van dit voorstel van decreet van mening dat het aangewezen is de erkennings- en bemiddelingscommissie voor slachtoffers van historisch misbruik een permanent karakter te geven. Uit de hoorzittingen die na getuigenissen in het voorjaar 2017 werden gehouden in de Commissie Grensoverschrijdend Gedrag kwam naar boven dat het aangewezen is het werkingsgebied van de erkennings- en bemiddelingscommissie niet te beperken tot situaties die zich voordeden in jeugd- en onderwijsinstellingen, maar uit te breiden tot alle gevallen van historisch misbruik. Ook de initiële focus op minderjarige slachtoffers wordt verbreed naar iedereen die slachtoffer was van historisch misbruik.

Het voorliggende voorstel van decreet heeft dan ook tot doel de decretale basis te zijn voor de oprichting van een permanente erkennings- en bemiddelingscommissie waarbij slachtoffers van historisch misbruik in Vlaanderen terechtkunnen.

Structuur van het voorstel van decreet

Hoofdstuk 1 van het voorstel van decreet bevat de algemene bepalingen van het decreet, waaronder een aantal definities die meteen duidelijk aangeven met welke slachtoffers de commissie in contact zal komen.

¹ Resolutie betreffende de erkenning van de slachtoffers van historisch geweld en misbruik in jeugd- en onderwijsinstellingen in Vlaanderen en het omgaan met geweld in het algemeen.

Hoofdstuk 2 regelt de effectieve oprichting van de commissie en bepaalt de opdrachten ervan. Bij het bepalen van de opdrachten speelde de projectfase van de tijdelijke commissie een determinerende rol. Zo bleek tijdens de projectfase dat het organiseren van lotgenotencontacten minder evident en noodzakelijk was. Daartegenover staat dan dat bemiddeling voor de slachtoffers een prominentere rol moet krijgen.

In hoofdstuk 3 wordt de samenstelling en de werking van de commissie bepaald, met in het bijzonder oog voor de manier waarop met de persoonsgegevens wordt omgegaan.

Hoofdstuk 4 bevat de slotbepaling.

II. Artikelsgewijze toelichting

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Dit artikel verklaart de begrippen die in het voorstel van decreet zijn opgenomen.

Hoofdstuk 2. Oprichting en opdrachten van de commissie

Artikel 3

Dit artikel regelt de concrete oprichting van een commissie voor erkenning en bemiddeling voor slachtoffers van historisch misbruik. De naam van de commissie bepaalt meteen de algemene bevoegdheden, namelijk het erkennen van het aangedane leed aan slachtoffers van historisch misbruik en, als dat mogelijk en gewenst is, het opstarten van bemiddeling.

De Vlaamse Regering zal de vestigingsplaats van de commissie bepalen. Dat is een administratief belangrijk gegeven. Het verbindt de commissie evenwel niet tot een vaste overlegplaats. In de praktijk is immers gebleken dat het wegens leeftijdsfactoren of fysieke beperkingen van de slachtoffers vaak nodig is dat de commissieleden zich verplaatsen naar de slachtoffers.

Artikel 4

In artikel 4 wordt omschreven wat onder de term 'historisch' wordt verstaan. Tijdens de projectfase werd met een stringent afgebakende periode rekening gehouden: 1930-1990. De signalen van slachtoffers tijdens de projectfase dwongen ertoe om die periode te herijken. Daarbij moet tegelijkertijd het aspect 'historisch' overeind blijven, naast een meer flexibele benadering. Door een termijn van 'tien jaar geleden' als criterium te nemen, wordt maximaal rekening gehouden met de juridische weg die een slachtoffer kan gaan en beweegt de periode mee in de tijd.

De opdrachten van de commissie bevatten zes onderdelen, die hoofdzakelijk tot doel hebben om het ervaren leed van slachtoffers van historisch misbruik te verzachten. Dit artikel creëert daartoe de mogelijkheden.

Refererend aan de praktijk in de tijdelijke commissie is het voortaan ook de bedoeling dat elk slachtoffer persoonlijk de kans krijgt om erkend te worden tijdens een persoonlijk gesprek.

Als een slachtoffer dat wenst en als dat nog mogelijk is, kan een contact worden georganiseerd met de organisatie waarin het misbruik zich voordeed, uiteraard via de actuele verantwoordelijke organisatoren.

Er kan desgewenst en op voorwaarde dat aan een aantal voorwaarden wordt voldaan, ook met de vermeende dader een bemiddeling worden opgestart.

De commissie kan actief toeleiden naar de hulpverlening. Er werden daartoe in het verleden samenwerkingsovereenkomsten gesloten met centra algemeen welzijnswerk en centra voor geestelijke gezondheidszorg. Wegens de trauma's waarmee de slachtoffers al geruime tijd kampen kan, als aanvullend op een contact met de commissie, professionele hulpverlening immers raadzaam zijn.

Op basis van de bovenstaande opdrachten van de commissie en de ervaring die die opdrachten genereren, blijft het interessant beleidssignalen te ontvangen. Vandaar dat dit als opdracht wordt geëxpliciteerd.

Artikel 5

In artikel 5 wordt bepaald dat de commissie uit een voldoende aantal leden moet bestaan zodat de continuïteit van de werking gegarandeerd kan worden.

Een gesprek wordt standaard gevoerd door twee commissieleden, in de tijdelijke commissie door een duo dat bestaat uit een man en een vrouw. Op basis van de informatie die het slachtoffer opgeeft in het aanvraagformulier, worden die leden van de commissie aangesproken waarvan de expertise aansluit bij de problematiek. Vandaar het belang van een diversiteit aan expertise in de commissie.

Het vergoeden van de commissieleden is onontbeerlijk in het licht van de verwachtingen die aan hun optreden worden gesteld. De Vlaamse Regering kan daarvoor een billijke aanpak vastleggen.

Voor de goede werking van de commissie is het aangewezen dat een voorzitter en een ondervoorzitter worden aangesteld.

Artikel 6

Artikel 6 geeft aan dat de werking en het secretariaat van de commissie geregeld worden door de Vlaamse Regering. De ervaringen, opgedaan in de tijdelijke commissie, zijn daarbij ongetwijfeld richtinggevend.

Dit artikel legt ook onweerlegbaar de geheimhoudingsplicht vast van de commissieleden. Dat is vereist, gelet op de delicate context waarin de commissie optreedt.

Artikel 7

Dit artikel bepaalt dat de werkingskosten, zoals verplaatsingskosten, logistieke kosten én de vergoeding van de commissieleden, voor rekening van de Vlaamse Gemeenschap zijn.

Artikel 8

Dit artikel regelt de wijze waarop de commissie zal omgaan met de vertrouwelijke en gevoelige gegevens waarmee ze bij de uitvoering van haar opdracht in contact komt en op welke wijze de verwerking van de gegevens moet gebeuren. Die verwerking gebeurt met naleving van de regelgeving op de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens.

De omvang en de expliciete karakter van dit artikel zijn uiteraard het gevolg van de specifieke aard van de gegevens die samenhangen met de werking van de commissie.

Artikel 9

Dit artikel bepaalt dat geanonimiseerde registratiegegevens worden aangeleverd aan de Vlaamse overheid. Dat is immers de noodzakelijke basis om op grond van de bevindingen van de commissie onderbouwde beleidsmaatregelen te kunnen nemen.

Artikel 10

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Katrien SCHRYVERS
Peter WOUTERS
Lionel BAJART
Miranda VAN EETVELDE
Joris POSCHET
Herman WYNANTS

VOORSTEL VAN DECREET

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° misbruik: alle vormen van fysiek of psychisch geweld, met inbegrip van seksueel geweld en verwaarlozing, gepleegd ten aanzien van een persoon;
- 2° seksueel geweld: een niet-gewenst seksueel contact dat uitgaat van een meerderjarige of een minderjarige persoon;
- 3° slachtoffer: een natuurlijke persoon tegen wie misbruik werd gepleegd;
- 4° verwaarlozing: het verlaten van een minderjarige, het in gebreke blijven voor het onderhoud van een minderjarige zodat zijn gezondheid in het gedrang komt, of het opzettelijk onthouden van voedsel en verzorging aan een minderjarige.

Met een slachtoffer als vermeld in het eerste lid, 3°, wordt een nabestaande tot in de tweede graad van een overleden slachtoffer gelijkgesteld.

Hoofdstuk 2. Oprichting en opdrachten van de commissie

Art. 3. Er wordt voor de Vlaamse Gemeenschap een erkennings- en bemiddelingscommissie voor slachtoffers van historisch misbruik opgericht, hierna de commissie te noemen.

De Vlaamse Regering bepaalt de vestigingsplaats van de commissie.

Art. 4. De commissie neemt kennis van misbruik dat door slachtoffers wordt gemeld en dat op het ogenblik van die melding dateert van tien jaar of langer geleden. De commissie vervult de volgende opdrachten:

- 1° de slachtoffers op verhaal laten komen via een persoonlijk, individueel gesprek zodat ze erkenning kunnen krijgen;
- 2° de slachtoffers de mogelijkheid bieden om de vermeende dader(s) van het misbruik te ontmoeten of in contact te treden met de instelling, voorziening, organisatie of vereniging waarin het misbruik plaatsgevonden heeft;
- 3° de slachtoffers informeren en ondersteunen als ze vragen om een bemiddeling met de vermeende dader(s) van het misbruik;
- 4° de slachtoffers informeren en ondersteunen als ze vragen om hulpverlening;
- 5° de slachtoffers informeren en ondersteunen als een beroep willen doen op justitie;
- 6° voor de opdrachten, vermeld in punt 1° tot en met 5°, beleidsadviezen verstrekken aan de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering kan de opdrachten, vermeld in het eerste lid, nader bepalen en uitbreiden. Ze regelt de voorwaarden en de procedure voor de toegang van slachtoffers tot de commissie.

In dit artikel wordt verstaan onder bemiddeling: een procedure waarin een derde, onafhankelijke en onpartijdige persoon van de partijen de opdracht krijgt om de dialoog aan te gaan over het misbruik dat plaatsgevonden heeft, met het oog op de erkenning van het aangedane leed.

Hoofdstuk 3. Samenstelling en werking van de commissie

Art. 5. De commissie bestaat uit ten minste zeven leden die relevante expertise op het vlak van misbruik hebben. De Vlaamse Regering regelt de samenstelling van de commissie, benoemt de leden van de commissie en bepaalt de vergoeding van de leden.

De leden van de commissie kiezen een voorzitter en een ondervoorzitter onder hun leden.

Art. 6. De Vlaamse Regering regelt de werking van de commissie en van het secretariaat van de commissie.

De leden van de commissie en het secretariaat zijn gebonden door de geheimhoudingsplicht met betrekking tot de gegevens waarvan ze bij de uitoefening van hun opdracht, vermeld in artikel 4, kennis krijgen en die daarmee verband houden.

Art. 7. De werkingskosten van de commissie en de vergoeding van de leden van de commissie zijn ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. De Vlaamse Regering kan daarvoor nadere regels bepalen.

Art. 8. Met het oog op de uitvoering van de opdrachten, vermeld in of ter uitvoering van artikel 4, verwerkt de commissie persoonsgegevens, inclusief gevoelige gegevens, gegevens over gezondheid en gerechtelijke gegevens, van het slachtoffer en van de personen die betrokken zijn of vermoedelijk betrokken zijn bij het misbruik dat tegen het slachtoffer is gepleegd. Die gegevens worden verwerkt met naleving van de regelgeving op de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens. De Vlaamse Regering bepaalt welke gegevens worden verwerkt, stelt de wijze vast waarop die gegevens worden verwerkt en wijst de verantwoordelijke voor de verwerking aan.

In afwijking van het eerste lid is de uitwisseling van persoonsgegevens alleen toegestaan met de vrije, specifieke, geïnformeerde en schriftelijke toestemming van het slachtoffer. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen over de vorm waarin en de wijze waarop de persoonsgegevens worden uitgewisseld.

De gegevensverwerking en -uitwisseling, vermeld in het eerste en het tweede lid, kunnen betrekking hebben op persoonsgegevens van personen die het slachtoffer heeft genoemd, zonder dat die personen daarvan onmiddellijk op de hoogte worden gebracht.

Het secretariaat van de commissie bewaart de persoonsgegevens van het slachtoffer en van de personen die betrokken of vermoedelijk betrokken zijn bij het misbruik tegen het slachtoffer, tot maximaal vijf jaar na de melding van het misbruik.

In dit artikel wordt verstaan onder:

- 1° gevoelige gegevens: persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, of gegevens over iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid;
- 2° gezondheidsgegevens: persoonsgegevens die verband houden met de fysieke of mentale gezondheid van een natuurlijke persoon, waaronder gegevens over verleende gezondheidsdiensten waarmee informatie over zijn gezondheidstoestand wordt gegeven;
- 3° gerechtelijke gegevens: persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of veiligheidsmaatregelen die daarmee verband houden.

Art. 9. Met het oog op de beleidsvoering bezorgt de commissie geanonimiseerde registratiegegevens aan de Vlaamse overheid.

De Vlaamse Regering bepaalt welke registratiegegevens worden aangeleverd, alsook de wijze waarop en de periodiciteit waarmee die gegevens worden aangeleverd.

Hoofdstuk 4. Slotbepaling

Art. 10. Dit decreet treedt in werking op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum.

Katrien SCHRYVERS
Peter WOUTERS
Lionel BAJART
Miranda VAN EETVELDE
Joris POSCHET
Herman WYNANTS